

Köy Enstitüleri

ISSN: 1304-0227

Üç Ayda Bir Yayınlanır.

Sayı 67 / Ekim - Kasım - Aralık 2020

Yönetimden

Ekim, Kasım, Aralık sayısıyla yeniden size seslenebilmenin mutluluğunu yaşıyoruz. Ancak uzun üredir devam eden salgın yalnızca ülkemizi değil, tüm dünyayı etkilemeye devam ediyor. Sokağa çıkmanın çoğu zaman yasaklandığı ülkemizde ölüm vakaları da gittikçe artıyor. Bu durum hepimizi tedirgin ediyor. Ölüm vakalarının belli bir yaşın üstündekilerde olması bizleri ayrıca kaygılandırıyor...

Aslında salgınla birlikte, kapanıp kaldığımız evlerimizde ya da odalarımızda yaşamı yeniden sorgulama olanağı da elde etmiş oluyoruz. Öyle ki, hepimiz geçmişte daha iyi koşullarda yaşadığımız, çok fazla eşyamız olmasa da olanlarla yetindiğimiz ve mutlu olduğumuzu söylüyoruz.

Kapitalist ülkeler değişen ve gelişen teknoloji sonucu o kadar hızlı ilerleme içinde ki, tüm bu ürettiklerini dünyaya satmak zorunda. Özellikle iletişim ve telekomünikasyon alanında gelişmeler adeta baş döndürücü hızla ilerliyor.

Tüm bu üretim dünyayı nereye götürüyor? Çok kısa sürede tüketilen bu kadar çöp, atık madde, doğanın yok edemediği araç ve gereçler ne olacak? Dünya kendini nasıl kurtaracak bu kadar plastikten poşetten, çöpten...

Bu atık maddelerin son yıllarda çöp olarak ülkemize satılması, özellikle plastik atıkların ülkemize gönderildiğini duymak bizleri gelecek için kaygılandırıyor...

Salgın döneminden en çok etkilenen kesimlerden biri de çocuklarımız, gençlerimiz... Okulların kapalı olması nedeniyle, online eğitim kararı alındı. Ancak online eğitim için altyapı yok, köylerde kasabalarda yeterince internet hizmeti verilemiyor. Milyonlarca çocuk olanakları olmadığı için eğitim hakkına ulaşamıyor.

Bu dönemde öğretmenlerimiz fedakârca evlerini sınıf haline getirip görev yapmaya çalışıyor. Hatta odalarına tahta kurup derslerini internet üzerinden öğrencilerine ulaştırmaya çalışanlar var!. Ama bu çabalarına rağmen, yeterince öğrenci olanakları olma-

dığı için kendilerini izleyemiyor.

Salgın dönemi bir şeyi daha net olarak ortaya çıkardı ki, yüz yüze eğitimin yerini hiçbir şey tutmuyor, tutmayacak da...

Okulların yerleri asla dolmayacak, elbette teknolojiden yararlanmak, tüm olanakları kullanmak gerekiyor, ama yaşananlar gösterdi ki, öğretmenin yeri asla doldurulamıyor.

Öğretmenin sevgisi, saygısı, şevkati, önder rolü, eğitici rolü asla doldurulamıyor. O nedenle ne yapıp yapıp kısa sürede okulları açmak gerekiyor. Milli Eğitim Bakanlığı, sağlıkla ilgili tüm olanaklarını seferber ederek okulları açık tutmalı.

Vakıf yönetim kurulu olarak, tüm çalışmalarımızı online olarak yapıyoruz. İnternet üzerinden yönetim kurulu toplantılarımızı sürdürüyor ve alınması gereken kararları alıyoruz. Yine Vakfımızın her zaman yaptığı, anma etkinliklerini online olarak sürdürüyoruz.

Ancak, birçok öğretmenimizin zoom, skyp gibi programları kullanmaması nedeniyle onları özlüyoruz. Şu süreçte bir süre ayrı kalmanın zorunlu olduğunu, yasaklar kalktığı anda yeniden yüz yüze görüşmeyi diliyoruz...

Bu arada iki kurucu üyemizi kaybettik. Pazarören Köy Enstitüsü, Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsü mezunu Ali Dündar 7 Kasım 2020'de, eski Çankaya Belediye Başkanlarından üyemiz Doğan Taşdelen'i 11 Temmuz 2020 tarihinde kaybettik. Çalışmaları ve bıraktıkları eserler yolumuzu aydınlatacak, ruhları şad olsun...

Yine Köy enstitülülerin dostu Cumhuriyet aydını, yazar Ali Nejat Ölçen ağabeyimizi 16 Kasım 2020 tarihinde yitirdik. Işıklar içinde yatsın...

Köy enstitülü öğretmenlerimizin, köy enstitülerine gönül vermiş dostlarımızın başı sağ olsun...

Yeni sayımızda görüşmek üzere...

kevakfi@gmail.com-

Köy Enstitülerine Yaklaşım

KÖY ENSTİTÜLERİNDE TAMAMLAYICI KURSLAR

Cavit Orhan Tütengil

Türkiye’de hâlen mevcut 20 Köy Enstitüsünden 19’unda 1 Temmuz 1948’de başlayan tamamlayıcı kurslar, üç aylık bir çalışma sonunda, 30 Eylül 1948’de sona erdi. Tamamlayıcı kurslar Köy Enstitüsü mezunu öğretmenlerden, vazifelerinde başarılı sayılmayanlar için açılmışlardı. Tebliğler Dergisininin 486. Sayısında ve “Yetişme ihtiyacında olanlar için...” açıldığı kaydediliyor.

Köy Enstitülerinde keyfiyet meselesinin ancak son yıllarda göz önünde bulundurulduğunu söylemek bir hakşinaslık olur. Kabarıklık istatistikler elde etmek zihniyetinin, çeşitli sahalarda, bizi âdeta hâdiseleri zorlamağa götürdüğü, keyfiyetin kemiyete feda edildiği bir vakıdır. Umumi bazı sebepler Köy Enstitüleri için de varitse de bunlara hususi bazı sebepleri de katmalıdır. Köy Enstitüleri kendi kendilerini kurdular. İlk yıllarda inşaatta, tarlada, atölyelerde zamanın çoğunu geçirmek zarureti kültür derslerine ayrılan saatlerinde iş’te geçmesi neticesini doğurmuştur. Talebeler yetişmeden üst sınıflara geçmişler, nihayet mezun da olmuşlardır.

Kabarıklık mezun sayısı elde etmek için yapılan gayretkeşlikler biryana, kusur yetişmeyen talebede değildir. Topu topu yılda iki saat matematik dersi görebilmiş bir öğrenciden sınıfına ait bilgileri istemek ne dereceye kadar haklı olurdu?

İş hacmi az, öğretmen kadrosu geniş Enstitüler, nispeten daha kaliteli mezunlar verebildiler. Mektebin her şeyi öğretmediği, insana öğrenme ve araştırma itiyadını kazandıran çevreler olarak anlaşıldığı yerlerde de mezunlar, zamanla, kendi kendilerini tamamladılar. Kursu katılacak öğretmenler Millî Eğitim Müdürlüklerince, Bölge ilköğretim müfettişlerinin raporlarına dayanılarak, tespit ediliyor. Müşterek kusurları belirten bazı

kısımları müfettiş Tütengil Cavit raporlarından naklediyorum. Bu raporlar, kursa katılan her röportaj öğretmen için, ayrı ayrı tanzim edilmiştir.

“... Öğretim ve eğitim metotlarını iyice kavramadığından öğrencilerini iyice yetiştiremediği... ,,

“... Okulun yönetim ve murakabe işleri üzerinde bilgi ve gayretinin zayıf olduğu... ,,

“...kalender gidişyle çevresinde bir otorite yaratamadığı... ,,

“...ikinci devre öğrencilerinin yetişmelerini sağlayacak derecede genel bir kültüre malik olmadığı...,,

“Enstitüde aldığı yapıcılık ve yaratıcılık kudreti tamamıyla sönmüş durumdadır: Muhitine hiç bir bakımdan örnek olmadığı gibi kısa zaman zarfında tamamen eski halini bularak okul işlerine lākayt kaldığı... ,,

“Beş senelik Enstitü hayatında köylü ye örnek olacak bir ziraat bilgisi elde edememiştir: Kendisine verilen uygulama bahçesini layıkıyla işleyememektedir.,,

“İlkokul öğretmenine lazım olan plân yapma bilgisi ve tekniğinden, kendisini yetiştirmek için lazım olan okuma itiyadından mahrumdur. ,,

Ferdi karakter gösteren kusurların yanında, yetişme şeklinden doğan kifayetsizlikler de yer almaktadır. Haklı olduklarından şüphe edemeyeceğimiz raporların çizdiği başarısızlık portrelerini bir yana itip müşahedelerimizi de hesaba katarak konuşacak olursak şöyle diyeceğiz.

Müfettiş arkadaşlar sadece, “teftiş etmek” yani kusur bulmak, zihniyetiyle hareket ediyor görünüyorlar. Noksan bulmak kolaydır, hele bazı peşin hükümlerle hareket edilecek olursa... Mühim olan, kusuru düzeltmek, yol göstermek, kırır-

cı değil yapıcı olmaktır.

Köy öğretmenlerinden çoğunun diliyle “müfettiş belâsı” anlayışına haklı haksız yol açılmış olması, pedagojik kusurlardan birazının da kusur bulanlarda mevcut olduğunu göstermiyor mu?

**

Bu yıl bin köy öğretmenin katılmış olduğu kurslarda dersler 3 grup üzerinden ele alınmıştır. (Türkçe, Tarih - Coğrafya, Yurtbilgisi), (Matematik - Fizik, Tabiat Bilgisi), (Meslek dersleri).

Üç öğretmen tarafından deruhte edilen bu derslerden başka “...tarım dersi ve uygulamaların 1 tarım başlıları ve öğretmenleri, teknik ders ve uygulamalarını da yapı sanatbaşlıları ve öğretmenleri deruhte edeceklerdir.”

I- Umumî bilgi,

II- Meslek bilgisi,

III- Ziraat bilgisi,

IV- İdare v ekanun bilgisi.

Ana bölümlerini taşıyor. İlkokullarda okutulan ders kitaplarının incelenmesi, bu yolla genel bilgileri genişletmek ve derslerin nasıl okutulacağı hususları öğretim programlarının ana meseleleridir.

Acaba kurslar ne dereceye kadar faydalı olmuştur? Kursu ayrıntılı tahsisatı gözönünde tutarak yaptığımız ortalama bir hesaba göre kurslar devlete 150 bin liraya mal olmuştur. 1000 genç insanın yetişmesi hesabına 150 bin lira, büyük

bir masraf sayılamaz. Yeter ki istenilen olsun.

Kurslarda vazife alan Köy Enstitüsü öğretmenleri bir ders yılının yorgunluğu ile işe başladılar. Umumiyetle ilkokul ile temas halinde olmadıkları için de sağladıkları fayda iyi neticeleri nisbetinde olamadı.

Kursların verimli olabilmesi, bize göre, Enstitü öğretmenleriyle mümkün olabilir. İcabında, tecrübeli ve çalışkan başöğretmenlerden birinin de, bilhassa ilkokul öğretmenliğinin teknik taraflarını otaya koymak bakımından, vazifelendirilmesinde fayda vardır.

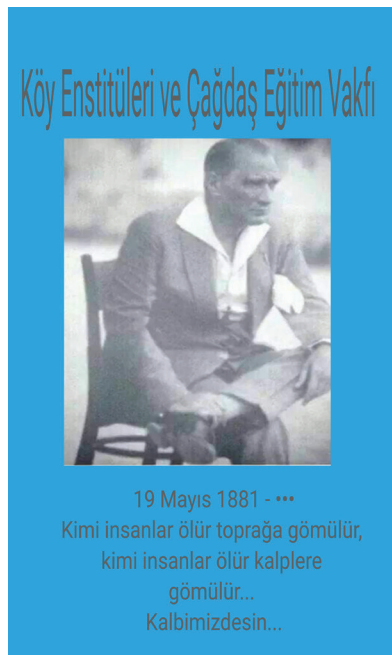
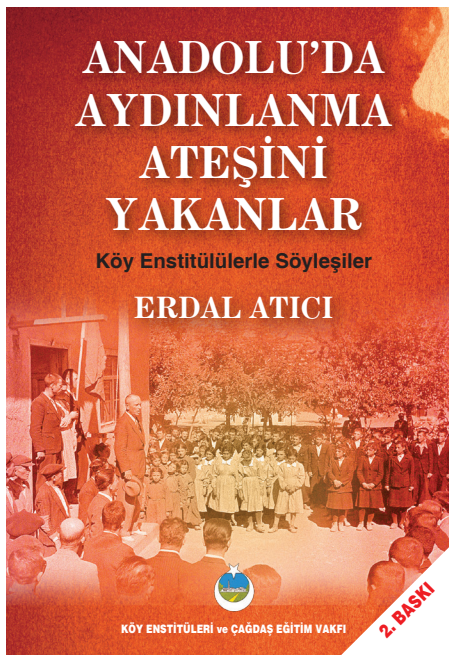
Geçen yıllarda 45 gün devam eden kurslar bu yıldan itibaren 3 aya çıkarılmak suretiyle fayda sağlar bir hale sokulmuştur. Görülen ufak tefek aksaklıkların düzeltilmesi yolunda giderek, meslek için hayırlı neticeler doğuracak kursların devamında fayda vardır.

İş Dergisi

1 Aralık 1948

Not: Köy Enstitülerinde çalışan bütün muallimlerin bu neviden yazılarını sahifelerimizde neşretmeğe hazırız. Bu düşüncesi olan, düşündüğünü anlatan meslektaşların yazılarını bekliyoruz.

Basında Köy Enstitüleri Cilt 2, sh.450-452

ALİ DÜNDAR'I YILDIZLARA UĞURLARKEN...

ERDAL ATICI

Pazarören Köy Enstitüsü ve Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsü mezunu, Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı kurucu üyelerimizden Ali Dündar Öğretmenimizi 7 Kasım 2020 tarihinde yitirdik.

1940 yılı...

Köy Enstitüleri Kanunu çıkmış, yüzyıllardır dünyaya kapalı olan köy çocuklarına, kapılarını açmış. Atatürk'ün istediği, **“fikri hür, vicdanı hür, irfanı hür”** çocuklarını yetiştirmek istiyor.

Köy Enstitüleri Kanununun çıkmasında birkaç ay sonra Ali Dündar, Kayseri’de açılan Pazarören Köy Enstitüsüne yazılıyor. Kendisi Kayseri / Bünyan / Akkışla köyünden.

Köy enstitüsüne gittikten sonra kitapla, gazeteyle, dergilerle tanışıyor ve büyük bir açlıkla okumaya başlıyor. Bir süre sonra da yazmaya başlıyor. Yazıları “Köye Doğru”, “Yeni Adam”, “Gün”, “Köy Enstitüleri Dergisi”nde çıkıyor. Sonra kendine duyduğu özgüvenle Varlık dergisine yazmaya başlıyor... Arkasından Ilgaz, İmece, Mülkiye, Yağmur ve Toprak, Yeni Öğretmen gibi dergilerde yazıları yayınlanıyor.

1944 yılında Pazarören Köy Enstitüsünü bitirir, köy çocuklarının yüksek öğrenim yapabilmesi olanağını sağlamak için açılan Hasanoğlan Köy Enstitüsüne girer. Orada da yazmayı sürdürür. Orası enstitünün kalbidir ve dergi çıkarılmaktadır. Köy Enstitüleri Dergisinin yayın kuruluna girer. Orada hem yazar hem de gelen yazıların arasından yayınlanacak olanların seçiminde yardımcı olur. Milli Eğitim bakanı Hasan Âli Yücel’in çevirttiği klasikleri okuyarak, kendini daha da geliştirir.

Ali Dündar’ın yazıları ve kullandığı dil Nurullah Ataç’ın dikkatini çeker, **“Ali Dündar’ın yazılarını okuyorum da, bizim dil kavgamızdan utanyorum doğrusu”** der.

Ali Dündar, öğretmenliği ve müfettişliği döneminde yurdun birçok yerini dolaşır. Gördüğü gerçekleri yazmaya çalışır. Köy enstitülerinde aldığı eğitimin sonucu olarak, Atatürkçüdür, Laiktir ve devrimcidir. Özellikle Laiklik ilkesini ölümüne kadar kararlı olarak savunur. Cumhuriyet

gazetesinde, “Emekli Vaiz Muhammed Dafi” takma adıyla din ve laiklik üzerine yazılar yazar.

Ali Dündar’ın **“Ekmek Kokusu”** adı verdiği, öykümsü yazılar yayınlanmaya başlayınca birçok insanın dikkatini çeker, Mahmut Makal bunlardan biridir. Yeni öğretmendir. Köylülere kitap okumak ister ve ilk aklına gelen Ali Dündar’ın Ekmek kokusu olur: *“Ali Dündar’ın Ekmek Kokusu yazılarıyla başladım. Her birini on-onbeş kez okudum belli aralıklarla. İlk kitabımda da anlattım o okuma akşamlarını. Bir yerinde şöyle demişim; ‘Geçen yıl okuduğumuz yazılar içinde en çok Ali Dündar’ın ‘Çocukluğumuz’ adlı yazısı beğenildi. On kereden fazla okumuştuk. Dinlerken ağzıma gireceklerdi. Sabahattin Âli’nin öyküleri de öyle...”*

Ali Dündar, her köy enstitüsü gibi örgütlü mücadelenin içinde yer almış, TÖS, TÖBDER gibi sendikalarda mücadele ettikten sonra, Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı kurucuları arasında yer aldı.

Aramızdan ayrıldığı tarihe kadar Vakfımızla ilgisini hiç kesemedi yayınlanan kitaplarından bir kısmını hiçbir maddi çıkar gözetmeksizin vakfımıza bağışladı.

2011 yılında Ali Dündar öğretmenimizle bir söyleşi yapmak için buluşmuştuk. Birkaç gün Ali Dündar öğretmenimizle birlikte oturduk ve uzun uzun konuştuk. Söyleşide yer alanların dışında çok daha ayrıntılı konular üzerinde durduk ve böylece, onu daha yakından tanımış oldum. Ali Dündar köy enstitülüler içinde yazmaya ilk yönelenlerden biriydi ve ilk yazısı 15 Ağustos 1942’de Türke Doğru dergisinde yayınlanmıştı. Köy Enstitülüler içinde ilk yazısı yayınlanan öğrenci olmuştu.

Yine bu söyleşiyi bitirirken, okurlara ne söylemek istersiniz diye sormuş ve şu yanıtı almıştım: *“Her yıl düzenli olarak yazlığına taşınan bir yakınıma, yazlığındaki çevresini sorduğumda: ‘Hepsi de aydın insanlar; altlarında arabaları var; sık sık toplanıyor; şundan bundan söyleşiyoruz. Hepsinin evinde radyoları, televizyonları, ceplerinde çeşit çeşit telefonları var. Telefonlarını kaldırıp dünyanın her tarafıyla konuşuyorlar. Çayımızı,*

içkimizi yudumlarken, radyo ve televizyon haberlerini de kaçırmıyoruz...” demişti. Günümüzde insanı, özellikle de aydın denen insanı, özdek(madde) mal-mülk, han-hamam, çeşit çeşit binek arabalar, değişik ve çok pahalı iletişim araçları belirliyor. Zaten ucu açık olan “aydın” kavramı da metalaşmış, meta ile belirlenebilir olmuştur. Henüz meta çukuruna düşmemiş olan gençlere, Azra Erhat’ın “Osmanlı Münevverinden Türk Aydınına” yapıtını olsun okumalarını öneririm. Beni Ankara’ya uğurlayan babam: “orada arkadaşlarını, ben her şeyi öğrendim, biliyorum, diyenden değil, bilmiyorum, öğrenmeye çalışıyorum, diyenden seç...” demişti. Ben de öyle yaptım, öyle yapıyorum!”

Ali Dündar’a öğretmenimize köy enstitüleri davasına ve vakfımız katkılarından dolayı **“2014 yılı, Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı Eğitim Emek Ödülü”** vermiştik. Rahatsızlığından dolayı törenimize gelemedince, daha sonraki günlerde Ali Kınacı öğretmenimizle birlikte evine gitmiş ve ödülünü kendisine evinde sunmuşuk. Bizi çok güzel ağırlamış, fırsat buldukça vakfımızla ilgili güzel önerilerde bulunmuştu. Sonra iki çuval kitabını Vakfa bağışlamıştı..

Yapıtları:

“Ekmek Kokusu”, “Kemalizmi Doğru Algılamak”, “Dil ve Bilinç”, “Yapay Osmanlıcadan Yaratıcı Türkçeye”, “Şeriatı Karşı Laik Eğitim Özgür Toplum”, “Kemalizm

ve Din” (Bu kitabım Emekli Vaiz Muhammed Dafi takma adıyla yayımlanmıştır), “İnançtan Bilince”, “Bilgelerden Seçilen Altın Sözcükler”, “Eğitim ve Dil”, “Dil ve Düşünce”, “Türkçesi Varken” ve dört arkadaşıyla Dil Derneği adına hazırladığı “Öğrenciler İçin Türkçe Sözlük”tür.

Ölünceye kadar Mustafa Kemal Atatürk yolundan yürüyen, ülkesini aydınlatma mücadelesini sürdüren, yazılarıyla yolunuzu aydınlatan Ali Dündar öğretmenimizi unutmayacağız. Mücadelesi ve büyük anısı önünde saygıyla eğiliyorum.

Erdal Atıcı

7 Kasım 2020

Vakfımızın kurucu üyelerinden,
Pazarören Köy Enstitüsü ve Hasanoğlu Yüksek
Köy Enstitüsü 1947 mezunu, Türkçe sevdalısı,
öğretmenimiz, dostumuz, ağabeyimiz, yazar;

ALİ DÜNDAR’I

7 Kasım 2020 tarihinde kaybettik.

Ailesinin, Köy Enstitülülerin,
yurtsever aydınlarımızın başı sağ olsun,
ışıklar içinde yatsın.

KÖY ENSTİTÜLERİ VE ÇAĞDAŞ EĞİTİM VAKFI

<http://koyenstitulerivakfi.org.tr>

Kuvayı Milliyenin eğitim savaşçısı:
FERİT OĞUZ BAYIR...

Aramızdan ayrılışının 22. yılında
borçluluk bilinciyle, saygıyla anıyoruz.
Unutmayacağız ve unutturmayacağız...
Erdal Atıcı

FERİT OĞUZ BAYIR’A SAYGI

İsmail Hakkı TONGUÇ’un çalışma arkadaşı,
Vakfımızın Onursal Başkanı,
Kurtuluş Savaşı Gazisi,
İstiklâl Madalyası sahibi

Ferit Oğuz BAYIR’I

aramızdan ayrılışının 22. yılında
(Ö. 5 Kasım 1998) saygıyla anıyoruz.

KÖY ENSTİTÜLERİ VE ÇAĞDAŞ EĞİTİM VAKFI

<http://koyenstitulerivakfi.org.tr>

Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı

Hasanoğlu Köy Enstitüsü öğrencileri

Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı

Ali Dündar
1924 - 7 Kasım 2020
Anısına saygıyla

TÜRKİYE ÇOK ÖNEMLİ BİR AYDININI DAHA YİTİRDİ...

ERDAL ATICI

Devlet adamlığının, bilim insanlığının, yazarın, aydınının ne demek olduğunu sorguladığımız bugünlerde, birbiri ardından yitirdiğimiz Cumhuriyetçi, Atatürkçü aydınları, sanatçıları uğurluyoruz yıldızlara... Ve her biri ardında, kolay kolay dolmayacak büyük boşluklar bırakarak gidiyor. Köy enstitülü yazar Ali Dünder'ı uğurlamıştık geçen hafta, bugün de (16 Kasım 2020) DR. ALİ NEJAT ÖLÇEN'İ yitirdik...

Heyhat, çocuklarımızın o güzel insanları tanıyamayacak olması ne büyük eksiklik! Sürekli toplumda parmakla gösterebileceğimiz insan hazinemizden kaybediyoruz hep. Bir süre sonra, büyük bir kültür çölünde ve ay karanlık gecede yürümek zorunda kalacağız bunu birçok insan gibi ben de hissediyorum.

Kızılderililerin çok güzel bir sözü var: **“Bir ihtiyar öldüğünde bir kütüphane kapanır”** diyorlar. Evet, büyük bir kütüphanemiz daha kapandı. İş, kapanan bu büyük kütüphanenin kitaplarını, mücadelesini ve başarısını gençlere ulaştırabilmek... Bunu yapabilecek yazarlara, çizerlere, araştırmacılara, en önemlisi de namuslu aydınlarla ihtiyaç var...

ENGİN TONGUÇ ÖRNEĞİ...

Köy Enstitülerinin kurucusu, kuramcısı ve uygulayıcısı, büyük eğitimci İsmail Hakkı Tonguç, aramızdan ayrıldığında, geride binlerce belge, mektup, kitap bırakmıştı. Oğlu Dr. Engin Tonguç, bu mirasa çok güzel sahip çıktı. Mektuplarını kitaplaştırdı hemen. Sonra köy enstitüler konusunda yaptıkları yayınladı. En önemlisi İsmail Hakkı TONGUÇ'UN yaşamını **“Bir Eğitim Devrimcisi, İsmail Hakkı Tonguç”** adıyla ve belgeleriyle kitaplaştırdı. Yine Tonguç Belgesi Vakfını kurarak, Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı ile birlikte binlerce belgeyi taratarak bilim insanlarının araştırmasına sundu... Engin Tonguç, hepimize örnek olmalı, Türkiye'nin aydınlanma mücadelesine katılıp aramızdan ayrılanların kültür mirası gelecek kuşaklara aktarılmalıdır. Bu bizlerin yurtseverlik görevi, aynı zamanda yitirdiğimiz değerli insanların anısına saygı borcumuzdur.

DR. ALİ NEJAT ÖLÇEN

Ali Nejat, 1922 Tokat / Niksar doğumlu. Cumhuriyetle birlikte büyüdü ve Atatürk'ü en iyi anlayanlardan biri oldu. 1933'te ilkokul beşinci sınıfta Atatürk'ü üstü açık bir araçta İran Şahı ile birlikte gördü.

Lise son sınıftayken, Atatürk, büyük devrimleri daha gelişme çağında iken, Cumhuriyeti gençlere emanet ederek, bu dünyadan ayrıldı.

İşte, Ali Nejat Ölçen, Atatürk'ün Cumhuriyeti emanet ettiği, o gençlerden biriydi ve Atatürk'ün emaneti koruyabilmek için kendini çok iyi yetiştirmesi gerektiğini biliyordu. O nedenle yaşamının her döneminde ülkesine daha fazla yararlı olabilmek, halkına borcunu ödeyebilmek için çalıştı.

Lise yıllarında edebiyat öğretmeni Nihad Sami

Banarlı'ydı. Bu yüzden edebiyatı sevdi ve okuma onda bilinç haline geldi. Yaşamı boyunca hiç okuma ve yazmadan vazgeçmedi.

Ali Nejat Ölçen, 1946 İstanbul Teknik Üniversitesi, “Su Kolu”ndan mezun oldu ve ancak 13 yıl mühendis olarak çalışabildi... Çünkü, 1952'deki bir enerji kongresinde, merkezi planlama ve Devlet Planlama Teşkilatı kurulmasını öneren bildiriyle, Bakanlar Kurulu kararıyla devlet kurumlarında iş verilmeyecekler listesine alındı...

O yıllarda yaşadıklarını **“Yapı Acısı”** romanında uzun uzun anlatır. 1960'ta daha yeni kurulan Devlet Planlama Teşkilatı (DPT)'ye uzman olarak atandı. DPT'nin Tetkik ve Tahlil Şubesi'ni kurdu, müsteşar müşavirliği görevinde bulundu ve Araştırma Dairesi Başkanlığı yaptı. 1. Beş Yıllık Kalkınma Planının matematiksel hesaplarında Prof. Teinbergen'e yardımcı oldu.

“1962 yılında Birleşmiş Milletler bursuyla Almanya'da Kiel Üniversitesi'ne ekonomi eğitimi için gönderildi. Burada yaptığı Minimum Maliyet Prensibi üzerindeki araştırması, uyandırdığı yankı üzerine 1965 yılında Weltwirtschaftliches Archiv'de yayımlandı.”

1969 yılında Hacettepe Üniversitesi'nde matematiksel ekonomi dersinin öğretim görevlisi oldu.

Ortam dergisindeki eleştiri yazıları nedeniyle 11 yıl çalıştığı DPT'den ayrıldı. Bülent Ecevit'le uzun süredir tanışıyordu. Onun önerisi üzerine merkez kontenjanından 1973 yılında CHP İstanbul Milletvekili seçildi. 1976 – 1978 yılları arasında Cumhuriyet Halk Partisi Meclis Grup Başkanvekilliği yaptı. 1980, 12 Eylül darbesine kadar İstanbul Milletvekili olarak görevini sürdürdü. Milletvekilliği ve grup başkan vekilliği dönemlerini **“Ecevit Çemberinde Politika”** adlı kitabında anlattı.

“SİZE MİKROFONU AÇMAYACAĞIM...”

Bugünün politikacıları bu kitabı bulup mutlaka okumalıdır. Bir bürokratin halkın anlayacağı dili nasıl kullandığını, halkı ikna etmek için nasıl güzel örneklemeler anlattığını bu kitapta görecektir. Yine halkın inancını sömüren din tüccarlarına nasıl ders verdiğinin en güzel örneklerini bulacaklardır.

Ali Nejat Ölçen, grup başkanvekilliği yaptığı dönemdeki, grup toplantılarının nasıl çetin tartışmalarla geçtiğini, bugünkü gibi **“sah günleri gel konuş git”** değil, milletvekilleriyle genel başkanın ülkenin sorunlarını tartıştığını, hatta bu tartışmaların zaman zaman kavgalara bile neden olduğunu yazar.

Bir grup toplantısında kürsüye çıkan her milletvekili, genel başkanları ağır bir şekilde eleştirmektedir. Oturduğu yerden eleştirileri dinleyen, Ecevit çok çok sinirlenmiştir. İsrarla söz hakkı ister. Ali Nejat Ölçen, o gün oturumu yöneten grup başkan vekilidir. Ecevit'in bu sinirli halini görmüş, **“Sayın Ecevit, eğer böyle sinirlenecekseniz size mikrofonu açmayacağım”** demiş, söz istemiştir. Ecevit'in **“söz vermesi”** üzerine mikrofonu açmıştır. Ecevit

eleştirilere uzun uzun yanıt vermiştir.

Bugün, yani, tam bu olaydan 42 yıl sonra demokrasimizin ne kadar geriye düştüğünü varın siz hesaplayın! Bugün hangi parti olursa olsun, genel başkanına “sana *mikrofonu açmayacağım*” diyebilecek bir grup başkan vekili var mıdır?

1980 sonrası Dr. Ali Nejat Ölçen, okumaya, yazmaya, üretmeye yöneldi.

YAPITLARI:

1962’de Almanyada Kiel Üniversitesi’nde, endüstriyel yer seçiminde maksimum maliyet ilkesinin geçersizliğini matematiksel olarak ispatlamış ve “*Minumum Maliyet*” ilkesini öneren araştırması 1965’te “*Weltwirtschaftliches Archiv*”de yayınlanmıştır...

1966’da “*Aksolasyon Prensibi ve Türkiye’nin Makro Ekonomik Hedefleri*”

1967’de “*Türkiye’nin Endüstrileşme Sorunu*”

1973’te “*Halk Sektörü*”

1976’da “*Demokratik Sosyalizme Giriş*”,

1977’de “*Faşizm Millet Meclisinde Yargılanıyor*”

1978’de “*Toplum Sağlığının Ekonomik Analizi*” doktora tezi,

1982’de “*Karl Marx ve İngiliz Emperyalizmi*” kitapları.

1984’te Almanya’da Duisburg Üniversitesi’nde Türk işçilerinin geri dönüş eğilimlerini etkileyen ekonomik ve psikolojik unsurlar üzerindeki araştırması “*Türken und Rückkehren*” adıyla yayınlanıyor,

1991’de “*İslamda Karanlığın Başlangıcı*”

Sonrasında:

“*Devlet Yokuşu*”, “*Ecevit Çemberinde Politika*”, “*Vetluga Irmağı*”, Florida Üniversitesi’nde “*Vetluga Memoir*” olarak İngilizce’ye çevrilerek yayımlandı. “*Osmanlı Meclisi Mebusanında İttihat ve Terakki Fırkası Zorbalığı ve Siyasal İşkenceler*” ve “*Kemalizm’in Ekonomisi*”

TÜRKİYE SORUNLARI

Ali Nejat Ölçen 1994 yılında “*Türkiye Sorunları*”

adında bir dergi çıkarmaya ve bu dergiyi isteyen okuyuculara ücretsiz göndermeye başlar. Bunun gerekçesini de şöyle açıklar: “*T.B.M.M’nin eski parlamenterlere uyguladığı ek ödemeyi Anayasa Mahkemesi’nin yürürlükten kaldırdığı tarih, Türkiye Sorunları kitap dizisinin yayın yaşamına girdiği 1994 yılıdır. Bu ek ödeme, Anayasa Mahkemesinin kararına karşın çeşitli yöntemler uygulanarak sürdürülmüş ve sonunda kimi kamusal kurum ve kuruluşların başkanlarını kapsamına alacak biçimde yasal hüküm durumuna dönüştürülerek ödemenin kapsamı genişletilmiştir. Türkiye Sorunları kitap dizisi, kendisi için yüksek mahkemenin kararını bağlayıcı görmekte ve T.B.M.M’nin sağladığı bu hakkı kullanmayı doğru bulmamaktadır. Çünkü, T.B.M.M’nin temel görevinin kendi çıkarını değil, ulusun yararını gözetmek olduğuna inanmaktayız. Türkiye Sorunları kitap dizisi, bu inancın ürünüdür.*” (www.olcen.net)

Ali Nejat Ölçen hakkı olmayan bu parayı hiçbir zaman almak istemez. Birçok girişimde bulunur ve sonuç alamayınca da, dergi ve kitap dizisi yayınlamaya bunları ücretsiz olarak dağıtmaya başlar. Halkın parası halkın aydınlatılmasına harçayacaktır.

BİRÇOK DEMOKRATİK KİTLE ÖRGÜTÜNÜN KURUCUSU VE ÜYESİ

1996’da yılın iktisatçısı seçilen Ali Nejat Ölçen, iktisadi bilim değil disiplin olarak tanımlamaktadır. Birçok demokratik kitle örgütünün kurucusu ve üyesidir. Ama en önemlisi eşi Makbule Ölçen’le birlikte 1982 yılında kurdukları ZİÇEV (Zihinsel Engelli Çocukları Yetiştirme ve Koruma Vakfı)dır. Bugün 14 şubesi olan vakıfta, 1500 zihinsel engelli çocuk eğitim almaktadır.

Yaşamını ülkesine, Cumhuriyete ve Atatürk devrimlerine adayan ve bugün yıldızlara uğurladığımız Dr. Ali Nejat Ölçen, yapıtlarıyla yaşayacaktır.

Işıklar içinde yatsın...

Erdal Atıcı

17 Kasım 2020

Vakfımızın kurucu üyelerinden,
Çankaya eski belediye başkanı,
dostumuz, ağabeyimiz;

DOĞAN TAŞDELEN’i

11 Temmuz 2020 tarihinde kaybettik.

Ailesinin, Köy Enstitülülerin,
yurtsever aydınlarımızın başı sağ olsun,
ışıklar içinde yatsın.

KÖY ENSTİTÜLERİ VE ÇAĞDAŞ EĞİTİM VAKFI
<http://koyenstitulerivakfi.org.tr>

Bağışlarınız için; Posta Çeki No: 524699

Ziraat Bankası Başkent Şubesi:

IBAN: TR120001001683390292475016

Şiir Köşesi

NEDİR SAVAŞ?

En ucuz tüfekte yoksul eve bir banyo
 Bir topla oyun yeri mahalle çocuklarına
 Bir tankla on derslikli on okul
 Bir uçakla yedi köye bir hastane
 İki denizaltıyla üç ırmak çöle ulaşır
 Bir roketle koca şehir kurulur
 Bir taburun postallarıyla çocuklar
 Kızamıktan kurtulur
 Beş yıl birikse bir kolordunun parası
 Kansere ilaç bulunur
 Ölenlere dikilen anıtlar da para
 Kalanlara nişanlar kolayla mı takılır
 Bir ordunun bütçesiyle on il bağık bahçelik olur
 Düşün, ne yer, kaçta semirir bir general
 Bırak atom savaşlarını bir an

İki komşu arasında sıradan bir savaşı düşün
 Kimileri yıllar yılı bitmiyor
 Atılan bombalar, harcanan mermiler
 Alınları vergilerden
 Yakılıp yıkılmış bir şehir
 Kolayla mı yapılır yeniden
 Evlerin asansörü merdiveni penceresi
 Bir düşün serin kanla lütfen
 Dirilir mi yirmisinde ölen asker, askerler
 Bir düşün serin kanla, ya da sor bir uzmana
 Yanıtla şu küçük soruya rica ederim
 Aptallık değil de nedir
 Nedir savaş?

(1987)

Mithatpaşa Cad. 62/21 Yenışehir / ANKARA
 Tel&Faks: 0312 425 24 68

Yayının Adı
 Yayının Türü
 Yayın Şekli
 Yayın Sahibi
 Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
 Yayın İdare Adresi
 E-Mail
 Hazırlık
 Baskı

Köy Enstitüleri
 Yayın Süreli Yayın
 3 Aylık - Türkçe
 Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı Adına ERDAL ATICI
 ALI KINACI
 Mithatpaşa Cad. 62-21 YENİŞEHİR / ANKARA
 kevakfi@gmail.com
 Merdiven Reklam Tanıtım / merdivenreklamtanitim@gmail.com
 Merdiven Reklam Tanıtım / 0312 232 30 88